

UW WATERSCHAP

Aan algemeen bestuur 28 februari 2022

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

Telefoon (055) 527 29 11

E-Mail info@vallei-veluwe.nl

Website www.vallei-veluwe.nl

Adviesnota

Datum	18 januari 2022	Portefeuillehouder	P.J. Gaynor
Documentnummer	1591337/1591338	Programma	Circulaire economie
Projectnummer		Afdeling	Plannen en projecten
Bijlage(n)	5		
Onderwerp	Wind Harderwijk		

Voorstel

1. Een windturbine op het terrein van de rwzi Harderwijk te plaatsen;
2. In de rol van co-investeerder samen met de gemeente Harderwijk een windpark van drie windturbines te realiseren op en rond de rwzi Harderwijk;
3. Een wind B.V. op te richten met de gemeente Harderwijk in de eigendomsverhouding 1/3^e waterschap, 2/3^e gemeente, waarbij in de statuten een nader uit te werken bepaling wordt opgenomen om de verhouding bij besluitvorming wel gelijkwaardig te laten zijn.

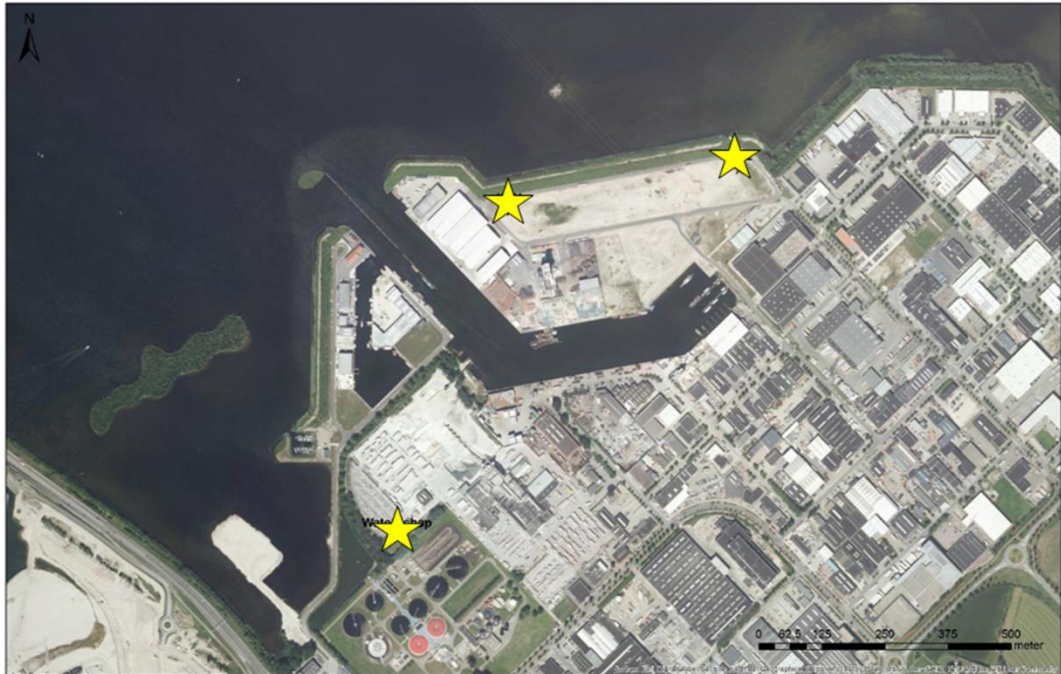
Inleiding

Sinds 2017 werken we samen met de gemeente Harderwijk aan de ontwikkeling van drie windturbines op en rond de rwzi Harderwijk (zie figuur 1 voor de beoogde locaties). De volgende fase in het project dient zich nu aan. Om de beschikte SDE++ subsidie te behouden wordt er vanuit de subsidieverlener verwacht dat er voor september 2022 een aanbesteding doorlopen is. Daarom is het van belang om op korte termijn een voorkeur uit te spreken voor de rol van het waterschap in het vervolgtraject. Als waterschap kunnen we kiezen uit twee rollen:

- Of de rol van grondverhuurder in het wind Harderwijk project waarbij de gemeente Harderwijk een turbine op de rwzi Harderwijk realiseert;
- Of de rol van co-investeerder in een gezamenlijke wind B.V. waarbij we samen met de gemeente Harderwijk een windpark bestaande uit drie windturbines realiseren en exploiteren op en rond de rwzi Harderwijk.

In de bestuursagenda Algemeen bestuur 2020-2023 is beschreven dat het algemeen bestuur een rol heeft in de rolbepaling bij windprojecten. Vandaar nu deze nota.

De gemeente ziet het waterschap als een betrouwbare partner en wil dit project graag samen verder brengen. In de informatie nota Wind Harderwijk van januari 2022 wordt het project uitgebreid toegelicht met achtergronden en de laatste stand van zaken. In bijlage 1 worden de beide rolkeuzes toegelicht en verder uitgediept.

Figuur 1. De beoogde windturbines op industrieterrein Lorentz in Harderwijk zijn met gele sterren ingetekend. Midden onder ligt de rwzi Harderwijk met daarop één windturbine ingetekend.

Beoogd effect

Met het realiseren van een windmolen op het terrein van de RWZI in Harderwijk wordt er invulling gegeven aan de doelstelling: in 2030 wekt het waterschap 30% van zijn energievraag op uit de duurzame bronnen zon en wind en in 2050 100%. Deze doelstelling is vastgelegd in het beleidskader Energietransitie, het BOP en de bestuursagenda 2020-2023. De geschatte energieopbrengst voor het waterschap is 8 a 9 miljoen kWh. Dit komt overeen met 11 tot 13% van de energievraag van het waterschap. Met het beschikbaar stellen van ons areaal geven we ook uitvoering aan de gemaakte afspraken binnen de Regionale Energietransitie (RES).

Argumenten

1.1 Daarmee geven we invulling aan ons beleid op het gebied van energie

Zowel in de BOVI2050, het BOP, het beleidskader Energietransitie als in de bestuursagenda 2020-2023 staat het doel beschreven om in 2030 30% van onze energievraag uit zon, wind, water en bodem te halen. In 2050 100%. Het realiseren van een windmolen geeft hier invulling aan.

1.2 Geven we invulling aan ons bod in de RES Noord-Veluwe

In het ondertekende bod van de RES-Noord Veluwe is dit windpark opgenomen.

1.3 Door een succesvol participatietraject is er weinig weerstand in de omgeving

Vanaf het begin van het traject is er een zorgvuldig participatietraject opgezet. Zo is er een inwonerspanel en klankbordgroep die op gezette tijden meedenken in het traject. Daarnaast wordt de omgeving geïnformeerd via bijvoorbeeld de websites en is recent nog in het Harderwijkse duurzaamheidsmagazine een groot artikel verschenen. Dit heeft geresulteerd in slechts tien zienswijzen op ons plan bij de gemeenteraad, waar dat er gemiddeld veertig of meer zijn in windprojecten. Er is daarnaast geen sprake van een antiwind campagne vanuit de omgeving.

2.1 In de rol co-investeerder creëren we de meeste maatschappelijk meerwaarde

In de rol van co-investeerder staan we samen met de gemeente Harderwijk aan het stuur voor de invulling van de uitgangspunten. We zetten in op het produceren van zoveel mogelijk duurzame energie (value-case). De opbrengsten vloeien via verschillende wegen terug naar de maatschappij. Zo is er het voornemen om een duurzaamheidsfonds op te richten waar de directe omgeving aanspraak op kan maken voor het realiseren van klimaat adaptieve maatregelen in de leefomgeving (zie bijlage 4 voor een uitgebreide beschrijving). In de nadere uitwerking van het duurzaamheidsfonds zal aandacht zijn voor de wijze waarop we vanuit het waterschap invloed kunnen uitoefenen op de besteding van de middelen van het fonds. Daarnaast kunnen we de revenuen uit het project als waterschap weer inzetten voor andere maatschappelijke doeleinden.

2.2 Dit levert het meeste rendement op

We verzilveren de inspanningen en kosten die we hebben gemaakt in de voorbereidingsfase. In een windtraject zitten de grootste risico's aan het begin. Inmiddels zijn de locaties doorgelicht, is er een succesvol participatietraject doorlopen, is er een vergunning vanuit de gemeenteraad en is er een SDE++ subsidie afgegeven waarmee een robuuste business case mogelijk lijkt. Als co-investeerder levert dit een geschat internal rate of return (IRR) op tussen de 7 en 14%. Bijlage 1 en bijlage 5 geven verder inzicht in de business case.

2.3 We geven invulling aan de BOVI en de BOP - partnerschap als watermerk

We werken zoals vastgesteld in de BOP gebiedsgericht samen met een betrouwbare partner vanuit één-overheidsgedachte en geven hiermee invulling aan de 'Partnerschap als Watermerk' zoals in de BOVI omschreven staat.

3.1 Samenwerken in een BV zorgt o.a. voor flexibiliteit en beperkte financiële risico's

Een BV geeft de mogelijkheid tot samenwerking met behoud van flexibiliteit in besluitvorming. Geconstateerd is dat voor soortgelijke windenergie projecten een BV de meest gebruikte samenwerkingsvorm is. Voordelen van een BV is dat in beginsel besluiten snel kunnen worden genomen, het behalen van rendement mogelijk is en sturing van de aandeelhouders mogelijk blijft. Uit navraag bij omliggende waterschappen is gebleken dat deze samenwerkingsvorm passend en gebruikelijk is. Op basis hiervan is aan Hekkelman Advocaten (zie bijlage 2) gevraagd een advies te geven over oprichting van een BV voor het windproject in Harderwijk. Hieruit komt de voorwaarde voor gelijkheid in besluitvorming naar voren welke in een later stadium uitgewerkt zal worden aan de hand van dit advies.

3.2 Een gezamenlijke BV geeft genoeg volume om van financiers en turbineleveranciers een scherpe aanbieding te krijgen

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) hebben aangegeven voorliggend project als financieel haalbaar te zien, mits we aan een aantal voorwaarden kunnen voldoen. Zo is een belangrijke voorwaarde dat het project genoeg omvang heeft. Die grens wordt net gehaald wanneer de drie turbines samen in één entiteit zitten. Daarnaast is dit een bekende en geëigende vorm voor de realisatie en exploitatie van windprojecten wat comfort geeft aan de banken. Dezelfde argumenten gelden voor de turbineleveranciers. Ook zij geven aan een sterke voorkeur te hebben om een aanbieding te kunnen doen voor drie turbines aan één entiteit. Om het project robuust te houden is het van belang met deze twee belangrijke partners uit de markt rekening te houden.

Kanttelingen en risico's

1.1 Bij het falen van de turbine kan er schade ontstaan aan de rwzi Harderwijk

Het risico van het falen van een windturbine kan in potentie gevolgen hebben voor het goed kunnen bedrijven van de rwzi. Uit onderzoeken naar externe veiligheid blijkt echter de kans op falen zeer klein. Daarnaast moet de turbine tijdens het falen ook nog eens richting de rwzi vallen.

2.1 Er loopt nog een bezwaarprocedure bij de Raad van State

Zoals uitgebreid beschreven in de informatienota 'Wind Harderwijk' van januari 2022 loopt er nog een bezwaarprocedure bij de Raad van State. Twee partijen hebben bezwaar aangetekend. Dit geeft het risico dat het project niet doorgaat. De uitspraak kan gevolgen hebben voor de doorgang van het project. Nu is het zeer gebruikelijk dat windparken tot aan de Raad van State bezwaren moeten verwerken. De gemeente Harderwijk en de provincie Gelderland, die het plan primair moeten verdedigen, maken gebruik van de beste specialisten uit de sector om hen bij te staan tijdens de behandeling van de casus. Zij kijken dan ook met vertrouwen naar de bezwaarprocedure.

2.2 Volgens de rekenmethodiek van de Klimaatmonitor tellen investeringen van derden op ons terrein ook mee voor het waterschap

Voor de sectorale doelstelling die binnen de Unie van Waterschappen is afgesproken om als sector energieneutraal te zijn in 2025, tellen investeringen van derden op het terrein van het waterschap ook mee. Om bij te dragen aan die doelstelling is het dus niet nodig om eigenaar te zijn van een installatie. Deze rekenmethode staat echter wel ter discussie binnen de sector. Daarnaast hanteren we als waterschap ook de onafhankelijke CO2-Prestatieladder als rekenmethodiek om te berekenen wat onze bijdrage is. Daarvoor geldt dat alleen eigen investeringen meegeteld worden.

2.3 De prijsontwikkeling van energieprijzen is onzeker

Zoals in de afgelopen jaren is gebleken, kan de energieprijs enorm fluctueren. Wordt een kWh meer waard, dan is dat gunstig voor de business case. Wordt een kWh minder waard, dan is daar de SDE++ subsidie om het verschil op te vangen. Alleen wanneer een kWh minder waard wordt dan de basisenergieprijs (in dit project 0,029 euro/kWh. Zie daarvoor ook bijlage 5) wordt het verschil met de basisenergieprijs niet

gecompenseerd door de subsidieverlener. Dit risico is te ondervangen door een vaste prijs af te spreken met een afnemer, wat voor de hand ligt in dit project.

2.4 Er is een capaciteitsprobleem in het elektriciteitsnet

Op dit moment is er weinig mogelijkheid tot aansluiting op het elektriciteitsnet. Liander heeft aangegeven binnen 2 a 3 jaar een nieuw station te bouwen in de nabije omgeving waarop deze turbine aangesloten kan worden. Het risico hierbij zit hem in de doorlooptijd in relatie tot de SDE++ subsidie. Deze stelt dat de turbine in 2023 gerealiseerd moet zijn. De subsidieverlener is op dit moment coulant met deze doorlooptermijn, aangezien zij ook het capaciteitsprobleem kennen.

2.5 De verwachte opbrengsten na de aanbesteding kunnen tegenvallen

Voor het vervolgtraject zijn er generieke uitgangspunten beschreven die gehanteerd moeten worden tijdens de aanbesteding en daarna (zie daarvoor bijlage 3). Dit zegt wat over een robuust rendement in relatie tot de energieopbrengst. In de verdere uitwerking van de komende maanden worden deze uitgangspunten aangescherpt tot een beoordelingskader om de aanbesteding te toetsen.

Financiën

In deze adviesnota wordt nog geen krediet gevraagd. Het gaat in principe om de rolkeuze en de daarbij behorende samenwerkingsvorm. Wel is er een indicatieve business case die beschreven wordt in bijlage 1 en bijlage 5. In de paragraaf 'Vervolg' wordt beschreven wanneer er wel krediet gevraagd zal gaan worden. Er is al wel krediet gereserveerd in de meerjarenbegroting van het waterschap.

Vervolg

De gemeenteraad van Harderwijk behandelt een zelfde voorstel en besluit daarover in februari/maart 2022. Bij een positieve besluitvorming van beide partijen gaan we samen aan de slag met de oprichting van de B.V.. De oprichting van de B.V. en bijhorende documenten worden aan het algemeen bestuur en de gemeenteraad voorgelegd. Daarbij zit dan ook een kredietaanvraag. Daarnaast wordt de aanbestedingsprocedure gestart. Tevens verwachten we een uitspraak van de Raad van State te krijgen op het bezwaarschrift van de twee bezwaarmakers.

Het advies van de commissie van 7 februari 2022 wordt meegenomen in het vervolgtraject. Dat doen we door:

- Ervoor te zorgen dat we als waterschap invloed hebben op de besteding van de middelen uit het op te richten duurzaamheidsfonds;
- De financiële risico's van het project uitgebreider toelichten in de volgende nota;
- Beheersmaatregelen te treffen om de SDE-subsidie veilig te stellen. Dit in relatie tot zaken als netcongestie en mijlpalen;
- In de statuten van de B.V. afspraken te maken over de situatie wanneer één van de partners genoodzaakt is om de aandelen te verkopen;
- De mogelijkheid open houden voor (op termijn) energieopslag in batterijen en/of de productie van groene waterstof.

Standpunt van de commissie

Er zijn veel complimenten voor dit voorstel. Er tekent zich een meerderheid af voor de variant "mede-investeren". Tegelijkertijd worden enige vragen gesteld over snelheid en haalbaarheid van de planning. Na toelichting van de heemraad adviseert de commissie dit voorstel als bespreekstuk te agenderen in de volgende vergadering van het algemeen bestuur.

Bijlagen

1. Beschrijving scenario's voor waterschap
2. Adviesmemo Hekkelman advocaten over oprichting gezamenlijk entiteit
3. Gezamenlijke uitgangspunten voor vervolgtraject bij investeren van het waterschap
4. Beschrijving duurzaamheidsfonds
5. Indicatieve business case wind Harderwijk

Ondertekening

dijkgraaf en heemraden

drs. ing. K.A. Blokland
secretaris

mevrouw mr. S.H.M. Ornstein MCPm
dijkgraaf

Besluit bestuur